Լ Ո Յ Ս Ի Լ Ո Ւ Ս Ո Յ

“ՕՐՀՆԵԱԼԴ ՈՐ ԵԿԻՐ ԵՒ
ԳԱԼՈՑԴ ԵՍ ԱՆՈՒԱՄԲ ՏԵԱՌՆ”

Բ Ա Ր Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

ՍԱՏՀՈՒ ՍՈՒՆՏԱՐ ՍԻՆԿ

«ԱՅՍ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ Ո՛Չ ԹԷ ՄԱՀՈՒԱՆ,
ԱՅԼ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՓԱՌՔԻՆ ՊԻՏԻ ՇԱՌԱՅԷ»

ՄԱՀՈՒԱ՞Ն ԹԷ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍԵՄԻՆ

ՓԱՐԻՍԵՑԻՆ ՄԷԿ ԿՈՂՄ ԿԵՑԱԾ
ԻՆՔՆԻՐԵՆ Կ’ԱՂՕԹԷՐ

Լ Ո Յ Ս Ի Լ Ո Ւ Ս Ո Յ

Ըստ գիտութեան սահմանումին, լոյսը հիւլէներու անհերեւակայելի արագութեամբ թրթռացումէն յառաջ եկած բներեւոյթ մըն է:

«Եւ Աստուծոյ Հոգին ջուրերուն վրայ կը շարժէր»:

Լոյսը գեղեցկութեան ամենաէական, սակաւաթիւ միջոցներէն մէկն է: Սակայն աչքերու բիբի տեսողութենէն շատ աւելի գեր ի վեր, զօրեղ ու հմայիչ է մտի՛ լոյսը՝ իմացականութիւնը: Մտի լոյսը, արեւի լոյսով անտեսանելի տիեզերք մը կը տեսնէ, որ կը կոչուի տրամաբանութեան ու խորհուրդի (գերբնական) աշխարհը:

Մտի և հոգիի աստուածադիր լոյսն է, որ կը բարձրացնէ մարդ էակը պերճաշուք բարձունքներու ոլորտներ՝ շատ վեր անասուններու (շէմբանզէներու) սահմանուած ողորմելի և աղտոտ կեանքէն: Մտի լոյսը կը գործէ որպէս կշիռ, կը հաշուէ, կը չափէ, կը գնահատէ ու կը բաղդատէ ո՛չ միայն շօշափելի իրերը, այլ կ՛ընդգրկէ նաեւ կեանքը կենսատրող զօրութիւնները՝ առաքինութիւններն ու հաւատալիքները: Անասունները չունին այդ լոյսը:

Մարդ իր հոգեկան լոյսը ստացաւ գերագոյն Լոյսէն՝ Աստուծմէ: "Լոյս ի Լուսոյ"ն կ՛առաջնորդէ մարդ արարածը ո՛չ միայն գիտնալու և ճանչնալու այդ գերագոյն Լոյսը, այլ կարող կ՛ընէ զայն, նաեւ ճանչցուած այդ Մէկը իւրացնելու, և Անոր նմանելու և Անոր միանալու:

> «Որպէսզի բոլորն ալ մէկ ըլլան, ինչպէս որ դուն, ով Հա՛յր, իմ մէջս, ես՝ քու մէջդ, այնպէս ալ անոնք մեր մէջ ըլլան, որպէսզի աշխարհը հաւատայ որ դուն ղրկեցիր զիս»--Յով. ԺԷ.20-21:

Հոգեկան այս նորածագ և գերագոյն Լոյսն էր.

«Ես եմ աշխարհի լոյսը»--Յով. Ը.12,

Որ յեղաշրջեց հեթանոս աշխարհն ու Հայաստան աշխարհը 20 դարեր առաջ: Մարդեղացեալին Լոյսն էր, որ կառուց վանքերը, մենաստանները, որբանոցները, հիւանդանոցները, բորոտանոցները ամոքելու համար դժբախտներու վիշտն ու ցաւը:

Ի՞նչ է իմաստը "Լոյս ի Լուսոյ"ին:

«Ան, Լոյսն է Աստուծոյ փառքին և նկարագիրը Անոր էութեան» Եբր. Ա.31:

«Լոյս ի Լուսոյ»ն, երաշխիքն է յաւիտենական կեանքին: Անո՛վ մարդկութիւնը պիտի հասնի իր լրումին՝ կատարելութեան: Մեր զաւակներն ու պատանիները մեր կեանքին ու հաւատքին ոգի՛ն են, լո՛յսն են ու ջահակիրները մեր երազներուն ու տեսիլքին: Խաւարին վարժուած աչքե՛րն են՝ նիւթապաշտութիւն, հեշտամոլութիւն և անճնասիրութիւն, որոնք Լոյսը չեն կրնար տեսնել կամ ըմբռնել:

«Խոր Վիրապէն ճառագայթող լոյսը խլեց Հայ ժողովուրդի ճամբաներէն, ապրեցաւ Հայ ժողովուրդի սրտին զարկով ու դարձաւ Նարեկացի, Շնորհալի ու Տաթեւացի ու մանաւանդ վերապրեցուց Մեծ Եղեռնէն պրծող հաւատացեալները»:

Աննման ու հմայագեղ Մարդեղութիւն Յիսուս Քրիստոս կանգնեցաւ որպէս Լո՛յս՝ աշխարհի խաւարին դիմաց, Յո՛յսը՝ կեանքի ալեկոծութեան մէջ և որպէս փրկութեան Լաստը՝ աշխարհի ծփանքներուն դիմաց: Անոր ներշնչող կարգախօս երաժշտութիւնն է.

«Աշխարհի մէջ նեղութիւն պիտի ունենաք, սակայն քաջալերուեցէ՛ք, որովհետեւ ես յաղթեցի աշխարհի»

Յով. Ժ.33:

Յիսուս Քրիստոսի թափուր գերեզմանէն սկիզբ առած Յարութեան Լոյսը կը շարունակէ ցարդ տարածուիլ ու թափանցել մեր խաւար սրտերէն ներս: Ճշմարիտ Լոյսը՝ "Բանն Աստուծոյ" կը փայլի ու կը ճառագայթէ, բայց աւաղ որ աշխարհի խաւարը երբեք չի հասկնար զԱյն:

«Ան էր ճշմարիտ Լոյսը, որ կը լուսաւորէ ամէն մարդ,
որ աշխարհ պիտի գայ: ...Իրեններուն եկաւ, բայց իրենները
չընդունեցին զայն: Իսկ անոնք որ ընդունեցին զայն՝
(Լոյսը) իշխանութիւն տուաւ անոնց ըլլալու Աստուծոյ
որդիներ, անոնց՝ որոնք կը հաւատան իր անունին»

Յով. Ա. 9-12:

Լոյսը առաջին պարգեւն էր, որ Աստուած շնորհեց գոյացութեան, ըսելով. «Ասաց Աստուած, Եղիցի լոյս, և եղեւ լոյս»: Բարի լոյս:

Ինչո՞ւ լոյս:

Մտքին ու հոգիին բանալին, լո՛յսն է: Կեանքի բանալին հաւատքն ու սէրն է դէպի Աստուած: Աղօթքը իւրաքանչիւր օրուան բանալին է դէպի լոյս՝ դէպի Աստուած: Լոյսը ոսկի բանալին է արքայութեան, իսկ զըղջումը՝գինը փրկութեան: Քրիստոսի Յարութեան Լոյսը բանալին է քրիստոնէութեան հասկացողութեան և նոյնիսկ եկեղեցւոյ գոյութեան. Աստուած դեռ լոյսեր ունի տալիք ու յայտնութիւններ հաղորդելիք:

Հայ Եկեղեցին սիրոյ և լոյսի առաքեալն է իր ջահակիրներով՝ Ս.Գրիգոր Լուսաւորիչով, Ս.Ներսէսով, Ս.Սահակով, Ս.Մեսրոպով ու անոր նուիրեալ աշակերտներով: Անոնց հոգին ունէր խոյա՛նք նպատակի, և սլա՛ցք լոյսի ու յոյսի: Դէպի ո՞ւր կը խոյանայ մեր նպատակը, ո՞ւր է մեր լոյսը և ի՞նչի կը յուսանք ու կ՛աշխատինք այսօր:

Մտքի և լոյսի կաճառներ ու հոգիի տաճարներ կառուցին մեր պապերը: Ի՞նչ բաներ կը կառուցանենք մենք և ի՞նչ կը սերմանենք մեր անչափահասներու սրտերէն ներս, այսօր: Դրամապաշտութի՞ւն, դիւրակեցութի՞ւն ու պառակտո՞ւմ, թէ՞ հաւա՛տք անձնուրացութիւն և միասնականութիւն: Լոյսի մը շողը իր մէջ արեւը և կեանքը կը խտացնէ:

Մարդուն անաղարտ միտքը Յաւիտենականի Մտքին մէկ ցոլքն է, լոյսի ովկեանին մէկ հիւղէն:

Յիսուս Քրիստոս՝ Աստուծոյ անստուեր լոյսին Ցոլքը և անբիծ Ճառագայթումին շողանքն է: Աստուծոյ մարդակերպ Մարմնացումը և Մարդացեալ Պատկերացումը: Մենք որպէս հաւատացեալներ, ի՞նչպէս կը ներկայանանք աշխարհի:

Ապաշխարող անձը իր ամբողջ կեանքն ու ապրումը կը վերածէ տեւական ձգտումի դէպի Արարիչը Լոյսին, դէպի Ակնաղբիւրը Կեանքին և դէպի Բարին՝ Աստուած: Դէպի Աստուած իր ուղիէն չի՛ շեղիր ան, այլ հաստատ հաւատքի բայլերով, անխախտ յոյսի և սիրոյ առաքինութիւններով կ՛ընթանայ դէպի պարտականութիւն՝ ծառայութիւն և կենդանի նահատակութիւն:

Յունուար 18, 1995
Թորոնթօ
Հայ-Քրիստոնեայ

“ՕՐՀՆԵԱԼԴ ՈՐ ԵԿԻՐ ԵՒ ԳԱԼՈՑԴ ԵՍ ԱՆՈՒԱՄԲ ՏԵԱՌՆ”

Մատթ. ԻԴ.1-51:

Ինչպէս Գաբրիէլ հրեշտակապետը տեղեկացուց սուրբ Մարիամ կոյսին, թէ ի՛նք պատճառ պիտի ըլլայ Յիսուսի Մարդեղութեան՝ մարմնացումին, նոյնպէս եւս Յարուցեալ Յիսուսի Համբարձումին, երկու մարդանման հրեշտակներ երեւցան աշակերտներուն, որոնք ըսին.

«Ո՛վ Գալիլեացիներ, ինչո՞ւ կեցած դէպի երկինք կը դիտէք. այս Յիսուսը, որ երկինք համբարձաւ, օր մը դարձեալ պիտի գայ այնպէս՝ ինչպէս՝ անոր երկինք երթալը տեսաք»--Գործք Ա.11:

Հաւատացեալներ ու Յիսուսը սիրողներ ոչ միայն ակնկառոյց սպասելու են Քրիստոսի Երկրորդ Գալստեան, այլ գործելո՛ւ են հաւատացեալները խանդավառել և զօրացնել անոնց հաւատքը:

Եկեղեցին՝ Քրիստոսի փառաւորումին ու Անոր Երկրորդ Գալըստեան միջեւ գտնուող իրականութիւնն է: Քրիստոսի Երկրորդ Գալուստի շրջանին Բարիի ու չարին պայքարամարտի ընթացքին, բոլոր նախատարերային աւերածութիւնները՝ երկրաշարժ ու ցամաքափոփոխութիւններ պիտի կրկնուին, որպէսզի "Նոր Երկիր"ը վերադառնայ իր մաքո՛ւր նախավիճակին:

Աւետարանի կեդրոնական պատգամը ոչ թէ Յիսուս Քրիստոսի անմիջակա՛ն երկրորդ Գալուստն է, այլ Խաչեցեալի ներումին ձրի շնորհը: Եկեղեցին աշխարհի մէջ գոյ է ներկայիս, վկայելու համար, նոր ընթացքով, Քրիստոսի Գալուստով, մահուամբ և յարութեամբ թէ ի՛նք նոր արարած մը եղած է:

Օր մը Յիսուս Երուսաղէմ գտնուած ատեն, երբ նստած էր Ձիթենեաց լերան վրայ, ու կը դիտէր այս աշխարհը որ հազարաւոր տարիներ առաջ Իր Խօսքով ստեղծուեցաւ, աշակերտներու խումբը Իր շուրջ խոնուելով հարցուց Իրեն ըսելով. ե՞րբ պիտի ըլլան այն դէպքերն ու երկրի աւերումները, թէ բար բարի վրայ պիտի չմնայ, ու մանաւանդ «ե՛րբ պիտի ըլլայ քու Գալուստդ և աշխարհի վախճանը»

Յիսուս երբ տեսաւ իր աշակերտներուն հետաքրքրութիւնն ու փափաքը գիտնալու և հաւատալու Իր Երկրորդ Գալստեան, որոշեց կարգ մը գիտելիքներ սորվեցնել անոնց ըսելով.

«Զգո՛յշ եղէք, չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ, որովհետեւ շատեր պիտի գան իմ անունովս և ըսեն՝ թէ "Ես եմ Քրիստոսը" և պիտի մոլորեցնեն շատերը:

Դուք պիտի լսէք պատերազմներու ձայները և լուրերը. զգո՛յշ եղէք, մի՛ խռովիք, որովհետեւ պէտք է որ ատոնք պատահին: Բայց ասիկա չի՛ նշանակեր թէ աշխարհի վախճանն է: Ազգեր իրարու դէմ պիտի կռուին ու թագաւորութիւններ՝ թագաւորութիւններու դէմ:

Զանազան տեղեր սով, համաճարակ կ և երկրաշարժներ տեղի պիտի ունենան, բայց այս բոլորը դեռ երկունքին սկիզբն են: Այն ատեն ձեզ նեղութեան պիտի մատնեն ու սպաննեն և բոլոր ազգերը պիտի ատեն ձեզ իմ պատճառովս:

Այն ատեն շատեր իրենց հաւատքը պիտի կորսնցնեն, զիրար պիտի մատնեն և զիրար պիտի ատեն: Յետոյ բազմաթիւ սուտ մար-

գարէներ պիտի ելլեն ու շատերը մոլորեցնեն: Անօրէնութեան բազմանալուն պատճառով շատերուն սէրը պիտի ցամքի: Բայց ով որ մինչեւ վերջը դիմանայ՝ անիկա պիտի փրկուի:

Արքայութեան Աւետարանը պիտի քարոզուի ամբողջ աշխարհի մէջ իբրեւ վկայութիւն բոլոր ժողովուրդներուն. և ապա պիտի գայ վախճանը:

Մեծ նեղութիւնը՝ երբ սուրբ վայրին վրայ կանգնած տեսնէք «Աւերուածին սրբապղծութիւնը», որուն մասին խօսած է Դանիէլ Մարգարէ, (կարդացողը թող հասկնայ), այն ատեն անոնք որոնք Հրէաստանի մէջ են՝ թող լեռները փախչին, ան որ տանիքն է՝ վար իջնելէ ետք թող տուն չմտէ բան մը առնելու համար, և ան որ դաշտն է՝ թող ետ չդառնայ վերարկուն առնելու համար:

Այդ օրերուն վայ է եղեր յղիներուն և ստնտու կիներուն աղօթեցէք որ ձեր փախուստը ձմեռ ատեն կամ Շաբաթ օր չպատահի:

Որովհետեւ այնպիսի՛ մեծ նեղութեան օրեր պիտի գան, որոնց նմանը աշխարհի ստեղծագործութեան սկիզբէն մինչեւ այսօր չէ պատահած և ոչ ալ պիտի պատահի: Եւ եթէ Աստուած այդ օրերուն թիւը նուազեցուցած չըլլար՝ ո՛չ մէկը պիտի փրկուէր:

Բայց իր ընտրեալներուն համար Աստուած այդ օրերը պիտի նուազեցնէ:

Այն ատեն երբ մէկը ձեզի ըսէ՝ «Ահաւասիկ հոս է Քրիստոսը», կամ ըսէ՝ «հոն է», մի՛ հաւատաք, որովհետեւ սուտ քրիստոսներ և սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն և մեծ հրաշքներ ու նշաններ կատարեն՝ որպէսզի մոլորեցնեն, եթէ կարենան, նոյնիսկ Աստուծոյ ընտրեալները:

Ահաւասիկ ամէն ինչ սկիզբէն ըսի ձեզի:

Հետեւաբար, եթէ ըսեն ձեզի՝ «Ահաւասիկ անապատին մէջ է», մի՛ հաւատաք: Որովհետեւ Մարդու Որդին պիտի գայ կայծակի նման որ երբ փայլատակէ՝ կը լուսաւորէ ամբողջ երկնակամարը, արեւելքէն արեւմուտք: Անգղները կը հաւաքուին հոն՝ ուր դիակ կայ:

Նեղութեան այդ օրերէն անմիջապէս ետք արեւը պիտի խաւարի և լուսինը այլեւս պիտի չփայլի. երկինքէն աստղերը պիտի իյնան և երկնային մարմինները պիտի սասանին:

Ապա Մարդու Որդիին նշանը պիտի երեւի երկինքի մէջ, և աշխարհի բոլոր ժողովուրդները պիտի ողբան, երբ տեսնեն Մարդու Որդին, որ կու գայ ամպերուն վրայ բազմած՝ զօրութեամբ և մեծ փառքով, երբ մեծաձայն փողը հնչէ, ան իր հրեշտակները պիտի ղրկէ, որպէսզի հաւաքեն իր ընտրեալները աշխարհի չորս կողմերէն, երկինքի մէկ ծայրէն մինչեւ միւսը:

Երբ բոլոր ըսածներս կատարուին, գիտցէք թէ Մարդու Որդիին ին գալուստը մօտ է: Նոյնիսկ եթէ երկինքն ու երկիրը անհետանան, խօսքերս պիտի չանհետանան:--Մատթ. ԻԴ.3-35

Մայիս 16, 2002
Թորոնթօ
Հայ-Քրիստոնեայ

Բ Ա Ր Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Յիսուս, "բարկութեան" մասին այսպէս արտայայտած է ըսելով.
«Ամէն մարդ որ զո՛ւր տեղը կը բարկանայ իր եղբօր, ենթակայ պիտի ըլլայ դատաստանի--Մատթ. Ե.22:

"Բարկութիւն" բառը ըստ Հր. Աճառեանի բացատրութեամբ, կը նշանակէ, «Կծու, թունդ», ուժգին, սաստիկ, շատ» «հրավառ, սաստիկ տաքցած»: Վիրկիլիոսի Իլիականին մէջ գլխաւոր եղելութիւնը Աքիլլէսի բարկութիւնն է՝ Զայրոյթ, ցասում, կրքոտուիլ:

Պօղոս առաքեալ կ՛ըսէ

«Նոյնիսկ երբ բարկանաք՝ չըլլայ որ մեղանչէք», և բարկացած չմնաք մինչեւ իրիկուն»--Եփես.Դ.26:

«Բնաւ առիթ մի՛ տաք Սատանային»--Դ.27:

1. «Իրարու հանդէպ բաղցր ու գթած եղէք և ներեցէ՛ք իրարու, ինչպէս Աստուած ալ Քրիստոսի միջոցաւ ներեց մեզի»--32:

2. «Եւ Յիսուս, վրդոված նայուածք մը նետեց շուրջիններուն վրայ ցաւելով անոնց մտքի կուրութեան վրայ»--Մարկ. Գ.5:

3. «Ամէն մարդ որ զո՛ւր տեղը կը բարկանայ իր եղբօր», այսինքն "սրտի՛ թշնամութիւն ունենալ":

«Ջեզմէ արմատախի՛լ ըրէք ամէն դառնութիւն, բարկութիւն, ու զայրոյթ» --Եփես. Դ.31:

«Սէր ունեցողը համբերատար կ՛ըլլայ և բաղցրաբարոյ...:

ա. Բարկութեամբ չի գրգռուիր:

բ. Սէր ունեցողը միշտ կը զիջի...միշտ կը համբերէ:

Քրիստոսի տաճարին մէջ դրամափոխներու սեղանները տապալելուն մէջ պարտ ես տեսնել տարբերութիւնը Յիսուսի բարկութեան մը ուժգնութիւնը և բարկութեան վայրագութիւնը:

Քրիստոնեաները դժուարութիւն ունին բարկութեան հետ առընչըւելու, որովհետեւ բարկութիւնը միշտ բացասական նկատուած է:

Բարկութիւնը եթէ մէջդ մնայ որպէս ինախնդրութիւն, ժամանակ մը յետոյ կը դառնայ անձնակործան:

Արդար բարկութիւն մը կրնայ դէմ կանգնիլ բռնատիրութեան:
Հետեւաբար արդար բարկութիւնը կրնայ ըլլալ նաեւ շինարար:
---- Վահան Մամիկոնեան:

Յովհաննէս Մկրտիչ վախի և սարսափի քարոզիչն էր. ան ըսած է իր ժամանակի կղերականներուն. «Իժերու ծնունդներ, ո՞վ սորվեցուց ձեզի փախչիլ վերահաս բարկութենէն»--Մատթ. Գ.7, Ղուկ. Գ.7:

Ամերիկացի սեւամորթ Իսլամ Մալգոմ Էքս դպաւ թէլի մը որ արձագանգեց բարկութիւն, վրէժ և գազանային բրտութիւն: Մարթին Լուտէր Քինկ ուրիշ սեւամորդ Քրիստոնեայ Ամերիկացի մը, դպաւ թելի մը, որ արձագանգեց սէր և ներդաշնակութիւն ճերմակներու և սեւերու միջեւ:

Մեծն Աղեքսանդրի բարկութիւնը առհասարկ Աղեքսանդրի բնութեան մէկ մասը չէր: Սակայն մի քանի անգամ իր կեանքին մէջ ողբա-

լիօրէն պարտուած է իր բարկութենէն: Առթիւ մը, Աղեքսանդրի սիրելի մէկ բարեկամը և բանակի հրամանատարը եղող Քլիդոս արբեցած էր ու սկսաւ կայսրը ծաղրել իր մարդոց առջեւ: Զայրոյթով կուրցած, Աղեքսանդր նիզակ մը խլեց զինուորի մը ձեռքէն և Քլիդոսին նետեց:

Թէպէտ իր մտադրութիւնն էր արբեցած զօրավարը վախցնել, սակայն դժբախտաբար նիզակը իր մանկութեան բարեկամին կեանքը խլեց: Բարկութեան հետեւեցաւ խորունկ խղճահարութիւն մը: Աղեքսանդրը փորձեց անձնասպան ըլլալ նոյն նիզակով, բայց իր մարդիկը կեցուցին զինք: Օրեր հիւանդ պառկեցաւ, յաճախ Քլիդոսը կանչեց, ինքզինք որպէս մարդասպան մը մեղադրելով:

Աստուծոյ բարկութիւնը:-

1. «Բայց Աստուծոյ բարկութիւնը երկինքէն պիտի յայտնուի մարդոց անհաւատութեան և անիրաւութեան համար:

2. «Երբ բարկութեան օրը գայ և Աստուծոյ արդար դատաստանը յայտնուի» --Հռոմ Բ.5:

3. Բարկութիւն և զայրոյթ անոնց՝ որոնք չեն հաւանիր ճշմարտութեան, այլ անիրաւութեան մէջ կը մնան:--8:

4. «Նեղութիւն ու տառապանք կը սպասէ բոլոր անոնց՝ որոնք չարիք կը գործեն»--9:

5. «Այն օրը երբ Աստուած մարդոց ծածուկ գործերը պիտի դատէ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով»--16:

Բարկութիւն--կը նշանակէ՝ ցաւում, զայրոյթ, երկիւղ:

"Աստուծոյ բարկութիւնը"--Հռոմ. Ա.18:

1. Չգացական զայրոյթի մը արտայայտութիւնը չէ այլ՝ ամբողջական ընդդիմութիւն մը չարիքին, մեղքին և անարդարութեան, որոնք անհաշտելի են Աստուծոյ բարութեան, սրբութեան և արդարութեան հետ:

2. "Աստուծոյ բարկութիւն" ասոյթը նկատի առնուելու է Անոր ամբողջական ասութիւններու միասնութեան հետ՝ Իր ինքնաբացայայտութեան և երեւումներուն հետ:

3. Յիսուս Քրիստոս միայն մէկ անգամ կ՛ակնարկէ "Աստուծոյ բարկութեան", Ղուկ. Աւետարան ԻԱ. 23-ի մէջ ըսելով.

«Բայց այդ օրերուն վա՛յ է եկեր յղիներուն և ստնտու կիներուն, որովհետեւ երկիրը մեծ տագնապի պիտի մատնուի և Աստուծոյ բարկութիւնը այս ժողովուրդին վրայ պիտի գայ: Անոնք սրամահ պիտի ըլլան կամ գերի պիտի տարուին բոլոր ազգերուն մէջ: Երուսաղէմը ազգերուն ոտքի կոխան պիտի ըլլայ, մինչեւ որ ազգերուն ժամանակը լրանայ»:

«Մարդուն բարկութիւնը չի գործադրեր Աստուծոյ արդարութիւնը»--Յակ. Ա.20:

Ամբոխի մը բարկութիւնը կատղած գազանի մը կը նմանի:

Չկայ թշնամի մը որ այնքան սպառնայ մարդուս մտքին, որքան բարկութիւնը:

Սաստիկ բարկութիւնը մթագնէր էր իր միտքն ու տեսողութիւնը:

"Զայրոյթը կարճատես խենթութիւն" է կը գրէ հռոմայեցի Որատիոս Ֆլակկուս:

Յունուար 26, 2002
Թորոնթօ

ՍԱՏՀՈՒ ՍՈՒՆՏԱՐ ՍԻՆԿ

1889

Սատհու Սունտար Սինկ հզօր կամքի տէր պատանի, Հնդիկ Պուտտայական ծնողքի մը զաւակն էր: Քրիստոնէական կրօնքի ճշմարտութեան համար վկայողներու և իրենց կեանքը ընծայաբերողներու այս շարքը իր վերջաւորութեան կը բերենք մեզի ժամանակակից սուրբով մը, որ կու գայ աշխարհի ամէնէն բիչ ակնկալուած մէկ մարզէ՝ հեթանոս Հնդկաստանէն:

Սունտար գրեթէ ինքնաբոյս և զտարիւն Հնդիկ բրիստոնեայ մը եղաւ, որ սերտ նմանութիւններ ունեցաւ Պօղոս Առաքեալի հետ: Երկուքն ալ աշխարհներ կը շրջին Աւետարանի բարոզութեան համար և խորապէս կը թափանցեն Քրիստոնէական կրօնքի խորին խորհուրդներուն և կ՛արտայատեն զանոնք բանիւ, գործով և գիրով: Սունտար ծնաւ 1889-ին, Հիւսիս-արեւմտեան Հնդկաստանի Բունճապ նահանգին մէջ, մեծահարուստ ընտանիքէ մը, որ կը պատկանէր Հնդկական Սիխ ցեղախումբին, որոնց կրօնքը կարելի է ըսել թէ ազնուագոյնն էր:

"ՍԻՆԿՀ" բառը, որ առիւծ կը նշանակէ, մականունն է իր գերդաստանին, որ մինչեւ օրս կը շարունակէ իր գոյութիւնը:

ՍԱՏՈՒ կը նշանակէ ամբողջութեամբ Աստուծոյ նուիրուած սուրբ մարդ:

Սունտար «հոգիի խաղաղութիւնը» գտնելու համար սկսաւ ուսումնասիրել հնդկական նուիրական գիրքերը և մինչեւ իսկ Ֆաքիրիզմի հետեւեցաւ:

Ան կ՛ըսէ. «Փորձեցի խաղաղութեան տիրանալ բոլոր միջոցներով, զորս հնդկական կրօնքները՝ Հինտուիզմը, Պուտտայականութիւնը և Մահմետականութիւնը, կը թելադրէին: Հոգեկան ազատութիւն գտնելու համար շարունակ և լրջօրէն ուսումնասիրեցի մեր նուիրական գիրքերը. խաղաղութիւն ունենալու համար բարի գործեր ըրի, վերջապէս ըրի ամէն ինչ, որ կը խորհէի թէ կրնար ինծի տալ խաղաղութիւնը, ի վերջոյ համոզում գոյացուցի, որ իմ մէջէս չէի կրնար ստեղծել զայն»:

Քրիստոնէութեան դէմ իր ունեցած հակառակութիւնը արտայայտելու համար օր մը Նոր Կտակարան մը պատռեց և գետին նետեց իր դասընկերներուն առջեւ: Սակայն ետիէն ողջմտութիւնը իրեն թելադրեց նախ կարդալ, յետոյ մերժել: Ընթերցումի ընթացքին զեփիւռի զովութիւն մը բերաւ իրեն Քրիստոսի այս խօսքը.

> **«Ինծի՛ եկէք, ո՛վ բոլոր յոգնածներ և ծանրաբեռնուածներ, ես ձեզ պիտի հանգստացնեմ...:»**

Նոր Կտակարանը, կրկին պատռեց ու այս անգամ կրակը նետեց:
Հայրը յանդիմանեց.
«Տղա՛ս, ինչո՞ւ այս յիմարութիւնը կը գործես,
այդ գիրքն ալ գէշ գիրք մը ըլլալու չէ»:

Սունար մեծամտութեամբ պատասխանեց.

«Արեւմուտքի կրօնքը սխալ է, հայրի՛կ, պէտք է ոչնչացնել զայն»:

Ըստ իրենց կրօնական սովորութեան՝ պաղ ջրով լոգանք մը առաւ ու աղօթքի կայնեցաւ.

«Ո՛վ Աստուած, եթէ իսկապէս կաս, ցո՛յց տուր ինծի ուղիղ ճամբան, որ գտնեմ ներքին խաղաղութիւնս, այլապէս պէտք է ինքզինքս սպաննեմ»:

Զարմանքով նշմարեց, որ իր սենեակը լուսաւորուած էր. կարծեց, որ հրդեհ մը ծագած էր իրենց տան մէջ: Գրեթէ բնազդաբար վազեց տուն՝ լուր տալու տնեցիներուն, որ զոհ չերթան կրակին: Բարձրացաւ սենեակը, որ արդարեւ լոյսերու մէջ ողողուած էր, բայց հրդեհ չկար, և յայտնի չէր այս լոյսին աղբիւրը: Յանկարծ այդ լոյսին մէջ տակաւ առտակաւ նկատուեցաւ աւելի լուսաւոր և սիրագեղ դէմք մը, որ հրնդկերէն լեզուով կ՛ըսէր.

«Մինչեւ երբ պիտի հալածես զիս. ես քեզի համար մեռայ,
Իմ կեանքս քեզի համար զոհեցի»

ու նշմարեց Յիսուս նազովրեցիի վէրքերուն հետքերը:

Ինք, որ կը կարծէր, թէ Յիսուս երկու հազար տարի առաջ մեռած մարդ մըն է, և կ՛ատէր զԱյն, ահա այդ պահուն իր դէմը կեցած էր, առանց բարկութեան նշոյլի՝ զԻնքը ատած և Իր Գիրքը այրած ըլլալուն համար. ընդհակառակը՝ Անոր մեղմ աչքերէն սէր ու խաղցրութիւն միայն կը հոսէին: Ծունկի եկաւ ու երկրպագութիւն ըրաւ այն իրողութիւնը, թէ Քրիստոս կենդանի էր, կ՛ապրէր և իրեն հետ կը խօսէր:

«Տեսածս ՅՈՐՔ չէր, նախ որովհետեւ Քրիստոսը կ՛ատէի, Պուտտայի մասին կրնայի թերեւս ցնորքի մը ենթակայ ըլլալ, որովհետեւ զայն կը սիրէի:

Տեսածս ԵՐԱՋ ալ չէր. վասնզի պաղ լոգանքէ մը յետոյ մարդ չի կրնար երազել:

Տեսածս ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ էր... ինչ որ ուրիշ կրօնքներ չկրցան տալ՝ հակառակ անոնց մէջ իմ կատարած պրպտումներուս և անոնց օրէնքներուն հետեւելուս, Քրիստոս բանի մը վայրկեանի մէջ ու գրեթէ հակառակ իմ կամքիս տուաւ ինծի:

Ան իմ սիրտս անվերջ խաղաղութեամբ լեցուց: Աղօթքիս պատասխանը այն եղաւ, որ ԵՍ ՓՐԿԻՋՍ ՏԵՍԱՅ, ԱՆՈՐ ՓԱՌՔԸ ՏԵՍԱՅ և գիտցայ, թէ Ան յաւիտենական ապրող Քրիստոսն է»:

Սունտարի դարձէն յետոյ, ի վերջոյ տունէն վտարման որոշում տրուեցաւ՝ յանգէտս իրեն կերակուրին մէջ թոյն խառնելէ յետոյ: Իր բայլերը ուղղեց մօտակայ գիւղ մը, ուր իրեն ծանօթ Հնդիկ բրիստոնեաներ կային: Հազիւ բանի մը խօսք ըրած էր իր դարձի մասին, երբ յանկարծ գետինը տապալեցաւ: Կանչուած բժիշկը հաստատեց ՄԱՀԱՑՈՒ կերպով թունաւորուած ըլլալը: Յաջորդ օրը մեծ եղաւ բժիշկին զարմանքը, երբ տեսաւ, որ պատանին թէեւ ուժասպառ՝ բայց վտանգը անցուցած էր:

Յաջորդ տարին, 1905 Սեպտ. 3ին, կրօնափոխ ըլլալու պաշտօնական

տարիքին թեւակոխած ըլլալով՝ Սունտար Քրիստոնեայ մկրտուեցաւ: Իր ունեցած սակաւ ինչքերը չունեցողներուն տուաւ, հագաւ Սատուի դեղնորակ զգեստը և ձեռնարկեց քարոզչութեան: Հնդկական Սատուի տարազ հագնելով՝ Սունտար ըսել կ՛ուզէր, որ ոչ մէկ քրիստոնեայ յարանուանութեան կը պատկանէր:

Ան շրջեցաւ Հնդկաստանի ամէն կողմերը՝ սառուցեալ հիմալայաներէն մինչեւ կիզիչ Սէյլան, Պենկալի դաշտերէն մինչեւ Պելուճիստանի (այսօր՝ Փագիստան) սարահարթները, մտաւ Աֆղանիստան, Թիպէթ ու Նեփալ, ուր տեղեր գրեթէ արգիլուած էր օտարներու մուտքը: Կրեց գրեթէ այն նոյն չարչարանքները, որոնց ենթարկուեցաւ Պօղոս Առաքեալ:

Սունտար 1908 թուին առաջին անգամ մտաւ անհիւրընկալ Թիպէթ. ատեն մը քարոզելէ յետոյ ձերբակալուեցաւ երկու յանցանքներով, անոնք րաման երկիր մտած էր և օտար վարդապետութիւն մը կը քարոզէր. երկուքն ալ պատժելի էին մահով:

Սունտարին ամէնէն երջանիկ պահերէն մէկը եղաւ 1919-ին օր մը, երբ հայրը իրեն ներկայացաւ ըսելու, որ ինք ալ քրիստոնեայ դարձած էր, ողջագուրուեցան իրարու հետ ոչ միայն իբրեւ հայր ու որդի, այլ նաեւ եղբայրներ ի Քրիստոս:

«Սունտարին ներքին կեանքը արտայայտուած է իր դէմքին վրայ, որ միշտ երկնային լոյսով ու խաղաղութեամբ պարուրուած է, սուրբ մըն է ան»--Անգլիացի գրող մը: Սակայն ինք Սատուն վերջին ծայր յուսախաբ եղած էր Եւրոպացիներէն, ան կ՛ըսէ.

«Հեթանոսները հեթանոս են, որովհետեւ կուռք կը պաշտեն, սակայն Արեւմուտքի մէջ աւելի գէշ հեթանոսութիւն մը տեսայ, մարդիկ այստեղ իրենց անձը կը պաշտեն»:

Ան յաճախ սուր բառերով խարազանեց Արեւմուտքի քրիստոնէից կրօնական անտարբերութիւնը, դրամասիրութիւնը և հաճոյապաշտութիւնը: Ան կը շարունակէ.

«Ես կը խորհէի, թէ քրիստոնեայ կոչուած երկիրներու բնակիչները Աստուածաշունչ կը կարդան և հերշտակներու նման մարդիկ են. բայց երբ այս երկիրները այցելեցի, իմ սխալած ըլլալս հասկցայ:

Արեւմուտքի մարդիկ քրիստոնէութեան պատճառով իրենց ընդունած օրհնութիւնները հետզհետէ կը կորսնցնեն, վասնզի իրենց յոյսը դրած են տեսանելի բաներու վրայ՝ հանգստասիրութեան, դրամի, փառքի և աշխարհային վայելքներու վրայ:

Հուսկ ապա Սունտար թօթուեց, իր ոտքի փոշին և հայրենիք վերադարձաւ՝ որոշած ըլլալով անգամ մըն ալ չվերադառնալ Արեւմուտք: Սունտար հասկցաւ, որ Արեւմուտքը դրամապաշտութեան մէջ ընկղմած է և այլեւս դուրս չի կրնար գալ անկէ:

Վերջին անգամ մարդիկ տեսած են զայն 1929 Ապրիլին:

Անկէ յետոյ ոչ ոք լսած է անոր ողջ ըլլալու մասին: Մեռած կամ նահատակուած է անծանօթ և մնացած է առանց գերեզմանի: Իր անունը սակայն անջնջելիօրէն գրուած է «Ի դպրութիւն Կենաց Գառինն»:

Յունուար 2, 2002
Թորոնթօ

Յով.ԺԱ.4

**Մարդկութիւնը յուզող կարեւորագոյն հարցը
ներկայիս, անտարակոյս, առողջութիւնն է:**

**Հիւանդութիւնը մարդկութիւնը նեղող, անհանգստացնող
ու տառապեցնող երեւոյթ մըն է:**

Հինէն ի վեր, մարդիկ դիմած են ամէն տեսակ միջոցներու՝ կանխելու համար զանազան ախտերն ու մահացու հիւանդութիւններ:

Կին մը կար, որ տասներկու տարիէ ի վեր արիւնահոսութիւն ունէր. ան շատ տառապած էր բազմաթիւ բժիշկներու ձեռքէն և ծախսած իր ամբողջ ունեցածը վատնած էր, բայց ոեւէ օգուտ չէր տեսած, այլ վիճակը առաւել վատթարացած էր: Երբ ան լսեց Յիսուսի մասին՝ եկաւ բազմութեան մէջ, Յիսուսի ետեւէն, և ձեռքը դպցուց Անոր զգեստին, որովհետեւ մտին մէջէն կը խորհէր.

«Եթէ միայն դպչիմ Անոր զգեստներուն և պիտի բժշկուիմ»:

Եւ անմիջապէս ան իր մարմնին մէջ զգաց թէ տանջանքներէն բժշկուեցաւ:

Նոյնիսկ այսօր՝ 20-րդ դարու վերջաւորութեան, գործազրկութիւնը, գործի ճնշումները, ընկերային և բաղաքական պայմաններուն սահմանափակուածութիւնը մեր շուրջն են և մեզ ուժգնօրէն կ՛ընեն հոգեպէս և մարմնապէս: Ահա ճիշտ հոս է որ հաւատքով առ Աստուած օգնութեան կը հասնի և ձեռք կը կարկառէ մարդկութեան՝ առ ի բարելաւում իր կեանքին ու առողջական վիճակին:

Բժիշկի մը գլխաւոր գործը հաւատք և յոյս ներշնչել է հիւանդին:

Սկիզբը, առողջութիւնը և կրօնքը նոյնն էին:

Մարգարէն ու բժիշկը նոյն կրօնաւորն էր: Ճգնաւորները և կրօնաւորները պայքարեցան հաւատացեալ ազգին անհաւատութեան դէմ, բարոյական ազգին անբարոյութեան դէմ, գիրով, գիրքով, խօսքով, գործով, գրականութեամբ, Աստուածաշունչի քարոզութեամբ, ճգնութեամբ և հալածանքով: Բժշկական աշխարհը, սակայն, չի կրնար պարծենալ որ ունի պատճառն ու պատասխանը, լուծումն ու դարմանը բոլոր ախտերու: Բժիշկները իրենք իսկ համեստաբար կը խոստովանին, որ իրենց ամբարած գիտելիքները և ձեռք ձգած արդիւնքները բժըշկական բնագաւառէն ներս անբաւարար են:

Հին Յունական բժշկագիտութեան մեծագոյնը ներկայացուցիչը Հիպոկրատն է (460-377) Քրիստոսէ առաջ:

Քրիստոս ներկայացուած է որպէս Բժիշկը հիւանդ մարդկութեան:

Յիսուսի գործունէութեան երեք կարեւոր յատկանիշները՝

1. կը քարոզէր, 2. կ՛ուսուցանէր, 3. կը բժշկեր--Մատթ. Դ.23:

Յիսուս ըսաւ տեառատես կնոջ.

«Աղջիկս բաջալերուէ՛ հաւատոդ բեզ փրկեց. գնա՛ խաղաղութեամբ»--Մարկ. Ե.34:

Անճնաւորութիւն մը ի՞նչ ուժի որ յանճնէ ինքզինքը, այդ զօրութիւնը կը վարէ ուղեղին ընթացքը: Չարը հնարաւորութիւնը ունի վնասելու ջղաբջիջները: Բարին նոյնպէս հնարաւորութիւնը ունի բուժելու ջղաբջիջները:

"Հրաշք"ը Բարիին բուժիչ յատկութիւններն են որոնք կը վերանորոգեն ջղաբջիջները ու մարդ էակին անդամները կ՛առողջանան:

Յիսուս հրաշագործելու ատեն կը կերպարանափոխուէր, ինչպէս Պայծառակերպութեան ատեն, երկնային ճառագայթ մը կը ցոլար Իրմէ:

Իր Անճնաւորութենէն հոգեղէն զօրութիւններ կը սփռուէին չորս դին որոնք կը բժշկէին ախտաւորները:

Մարդկութիւնը, հիւանդութիւնն ու առողջութեան խանգարումը կը վերագրէր ենթակային ծնողին շեղումին և մեղանչումին: Սոյն պատճառաբանութեան համար աշակերտները հարցուցին Յիսուսի և ըսին.

«Ռա՛բբի, մեղը որո՞ւնն է, ասո՞ր թէ իր հօրն ու մօրը, որ ան կոյր ծնած է»: Յիսուս պատասխանեց.

«Ո՛չ ատոր մեղքն է և ո՛չ ալ իր հօրն ու մօրը, այլ որպէսզի Աստուծոյ գործերը յայտնի ըլլան ատոր վրայ»:

Այս հրաշագործ դէպք իրողութեան մէջ, ոչ միայն տեսնելու ենք կոյրի աչքին բժշկութիւնը, այլ Աստուծոյ հզօրութիւնը: Չարը կրնայ հոգեկան ու մարմնական կուրութիւն պատճառել մեզի, սակայն ամենակալ և մեզ սիրո՛ղ Աստուած ունի թէ՛ կարելիութիւնը և թէ՛ զօրութիւնը փոխակերպելու չարին անողոք վիշտն ու կսկիծը հրաշագեղ ուրախութեան և կասկածամիտները՝ դարձնել հաւատքի և տեսութեան:

Տիեզերքի Արարիչը՝ մեր Երկնաւոր Հայրը անպարտելի՛ և հզօր Աստուա՛ծն է գոյացութեան:

Մարդկային հարցումը ըլլալու չէ՛ թէ ո՞ւր է Աստուած, ինչո՞ւ չի պատասխաներ մեր աղօթքին ու խնդրուածքին, այլ Ա՛ն կը սպասէ՛ տեսնել մարդկութեան հաւատքը, վստահութիւնը և սէրը հանդէպ Իրեն, որ հողաշէն մարդու շնորհած է կեանք, ինքնութիւն և աստուածային գիտակցութիւն ու զգայնութիւն: Թշուառ մարդկութեան հարցումին, թէ Աստուած ի՞նչ կ՛ընէ, պատասխանն է.

«Աստուած կը սպասէ ֆո՛ւ և ի՛մ հաւատքի՛ դառնալուն»:

Հաւատքը ստուգանիշն է մեր յարատեւութեան և արդիւնաւորութեան: Մեքենական աշխարհահայեացք ունեցողներու համար, հաւատքը զառանցանք է, իսկ հաւատաւորի համար՝ կեանք է, զօրութիւն և փրկութիւն: Պօղոս առաքեալ ամփոփ կերպով կը բացատրէ հաւատքը, ըսելով.

«Ի՞նչ է հաւատքը՝ եթէ ոչ՝ յուսացուած բաներուն հաստատումը և ապացոյցը այն բաներուն, որոնք չեն երեւիր» --Եբր. ԺԱ.1:

Արիւնահոսութիւն ունեցող տառապեալ կնոջ աղօթքը կը պատասխանուի տասներկու տարի յետոյ: Այս հարուստ կինը կը վատնէ իր բոլոր ունեցուածքը գտնելու համար մարմնական առողջութիւն և հոգեկան խաղաղութիւն: Այս կինը կենդանի՛ նմոյշ մըն է հաւատքի:

Ան գանգատ չներկայացներ Աստուծոյ որ չէ կրցած բժշկուիլ: Այս բաջասիրտ կինը յուսահատութիւն չգիտեր:

Ան չըսեր. «Ես յոգնեցայ փնտռելով առողջութիւն, թող այսպէս մեռնիմ ու երթամ: Այս տեռատես կինը, Մովսէսի Օրէնքով, արգիլուած էր դպչիլ նոյնիսկ մարդու մը հանդերձին: Սակայն անոր հաւատը գերազանցեց Մովսէի Օրէնքը: Ան կրցաւ տեսնել աստուածառաք Մարդեղացեալ Ծնորհը՝ Յիսուս ու հաւատա՛ց Անոր շնորհաբաշխ բժշկութեան:

Այս կնոջ հաւատը ո՛չ թէ բժշկեց միայն իր հիւանդութիւնը, այլ նաեւ փառաբանեց զԱստուած: Այս կնոջ յարատեւութիւնը և հաւատի զօրութիւնը մեզ ալ մղելու է դպչիլ Յիսուսի, հաւատով և աղօթով:

Մեր երկրորդ հերոսը «ի ծնէ կոյր մըն է»:

Յիսուս շատ անգամ հանդիպած ըլլալու էր այս կոյր անձին, բայց երբ աշակերտները Յիսուսի նկատողութեանը բերին այս կոյրին կուրութիւնը և ուզեցին գիտնալ թէ ո՞վ է յանցաւորը, ի՞նչ թէ իր ծնողը, Յիսուս անգամ մը եւս շեշտեց թէ չարին բոլոր վնասակար արարքները, Աստուած կրնայ յեղաշրջել դէպի բարին ու իր փառաբանութեան:

Յիսուս պատասխանեց աշակերտներուն ըսելով.

«Ո՛չ ատոր մեղքն է և ո՛չ ալ իր հօրն ու մօրը, այլ որպէսզի Աստուծոյ գործերը յայտնի ըլլան ատոր վրայ»:

Ի ծնէ ողորմելի կոյրը չէր գիտեր թէ ի՞նչ է տեսողութիւն ըսուածը, ու շատ հաւանական է, որ գանգատ մը չուներ Աստուծոյ, և իր կոյր վիճակին համակերպած կ՛ապրէր մուրացկանութեամբ: Անսահման նկատուած գիտութիւնը կարող չէ չափելու Անմերձենալին ու Անհասկընալին: Աստուած կը յայտնուի միայն Իր Որդւոյն Յիսուսի շնորհիւ:

Այս շնորհն է որ Յիսուս ջանաց բացատրել Իր աշակերտներուն ու փառաբանել Հայր Աստուած "ի ծնէ կոյրին" միջոցով:

Մեր Տէրը Յիսուս չընտրեց Իր աշակերտները Քամաղիէլ վարդապետի ուսանողներէն: Ան ղրկեց Սամարուհի մը որպէս փողահար իր բարոզութեան և բժշկեց կոյրերը, հիւանդները և բորոտները որպէս փառաբանութիւն Հօր Աստուծոյ սիրոյն: Այս մուրացիկ կոյրը մինչեւ բժշկուիլը ապրած էր խաղաղութեամբ, իսկ երբ Յիսուս բժշկեց զայն երուսաղէմ բաղաքը դարձաւ խուճապային խառնաշփոթութեան:

Կրօնաւորներն ու եկեղեցականները փոխանակ ուրախանալու ու փառաբանելու զԱստուած, նախանձեցան Յիսուսի աստուածատուր զօրութեան ու կը փափաքէին մէջտեղէն վերցնել զԱյն: Յիսուս բժշկելով ի ծնէ կոյրը, փոխանակ ընդունուելու կրօնաւորներու կողմէ որպէս բարեկամ, դիտուեցաւ որպէս մրցակից ու թշնամի:

Յիսուսի և իր ժամանակակից հոգեւորականներու տարբերութիւնը ա՛յն էր, որ անոնք կ՛ուզէին փառաբանուիլ մարդոցմէ, իսկ Մեր Տէրը Յիսուս կ՛ուզէ փառաբանել զԱստուած:

Յիսուսի մարդեղացումով երկրի վրայ սկսաւ Բարիին ու չարին առարկայական պայքարամարտը:

Նոյեմբեր 28, 1999
Թորոնթօ

ՄԱՀՈՒԱ՞Ն ԹԷ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍԵՄԻՆ

Օրաթերթերէն կիմանանք կարգ մը ականաւոր անձերու մահազդը, ըլլան անոնք ազգային հերոսներ, գիտութեան բուրմեր կամ մատենագիր բանաստեղծներ, որոնք թէեւ կը յուզեն մեզ, բայց բնաւ հոգեկան կամ իմացական ազդեցութիւն չեն դրոշմեր մեր անհատականութեան վրայ:

Ստուար բազմութեան մահը բիչ ազդեցութիւն կը գործէ մարդկային ներաշխարհի ըմբռնումին:

Ստալին ըսած է,

«Մէկ միլիոնի մահը վիճակագրութիւն է,
իսկ մէ՛կ անձի մը մահը ողբերգութիւն»:

Ինչո՞ւ դաժան մահը իր անզգայ շուրով կը համակէ մարդ արարածը երբ անխուսափելիօրէն ան պիտի զանգէ նաեւ մեր կեանքին դուռը: Մեզմէ իւրաքանչիւրը, ինքզինք կը նկատէ, կարծես անմահ ու յաւէրժական է:

Յաւէրժօրէն շէնշող ապրելու ոգին կը ստիպէ՛ մեզմէ իւրաքանչիւրը, որ յետաձգենք մեր անմիջական պարտականութիւնները և դառնանք նիւթապաշտ: Ամենաչսպասուած րոպէին, մահը կը զանգէ ցնծուն կեանքի մը դուռը իր մանգաղին հպումով: Այդ մահազդը այլազգիինը չէ, այդ սեւ և թաւ ձայնը թշնամիին համար չէ, այլ՝ ի՛մ կեանքիս, իմ երգիս և դրանս համար կը զանգէ: Մահուան ուրուականը չի հարցնէր մեր տարիքը:

Կմախքատես երեւոյթը՝ անզիջող է ու խոժոռ: Հարցումներ չ՛ուղղէր մեզի, այլ հրամաններ կ՛արձակէ:

Աննահանջ մահը որպէս գերիշխան՝ տիրապետած է աշխարհի վրայ միլիոնաւոր դարեր: Ան փոշիացուցած և մոխրացուցած է այն ինչ որ շարժուն և ստեղծագործ կեանք էր,: Համը ուրուականին ձայնը լսելի չէ, այլ՝ միայն իմանալի ա՛յն ականջով որ կարելի էր լսել նաեւ Աստուծոյ ձայնը:

Անգութ մահուան իշխանութիւնը ուշագրաւ է աշխարհի համայն տարածքին, թէ՛ բուսական, կենդանական, և թէ մարդկային աշխարհին վրայ: Ամէն ինչ որ գոյ է, ժամանակ մը պիտի գայ երբ այդ գոյացութիւնը պիտի պարտաւորուի երկարել իր պարանոցը մահ դահիճին, որպէսզի սոյն գոյացութիւնը փոխակերպուի նախանիւթ մոխրակոյտին:

Մօր մը արցունքոտ աչքերը, անոր հեծեծանքը և ողբակոծ հառաչանքները դարեր շարունակ, միայն քմծիծաղ մը դրոշմած են ուրուական մահ դահիճին դէմքին վրայ:

Հսկայ կաղնի մը, կայծակներէ շանթահար, կը լուսաւորէ իր շուրջը քանի մը ժամ, յետոյ կը մոխրանայ միանալու այն ենթահողին ուրկէ բարձրացած էր մատ առ մատ մինչեւ երկնքի ամպերը: Անդին՝ սեւաչուի եղնիկը իր ընկերովի արածելու պահուն կեր կը դառնայ անօթի գազանի մը:

Եղնիկին աղբարիկները Աբարեկամները, որբա՞ն կը սգան իրենց-մէ անհետացած ցեղակիցին պակասը:

Տիեզերքի անհուն տարածքին մէջ, միայն աստուածակերպար մարդ արարածն է որ կը սգայ իր նմանին մահը: Միայն մա՛րդն է որ կու լայ կորուստը իր ծնողաց, ազգականներուն և բարեկամներուն:

Ոչ միայն մահուան օրը, այլ ամէն տարի հոգեհանգստեան աղօթք կը մատուցանէ անոնց ննջեցեալ հոգիներուն: Հոգեհանգստեան աղօթքի արարողութեամբ՝ ան կը հաղորդուի իր սիրելիներուն անձնականութեան հետ: Սխալ չէ՛ երբեք, մօր մը համար, սգալ իր զաւակը մինչեւ մահ:

Մարդ արարածի մահուան անբնականութիւնը կը տեսնենք երբ լոյսեր հագած Գալիլեացին երեք անգամ կը յարուցանէ կանխահաս մեռածները:

Առաջին՝ Նային Գիւղի հեկեկացող մօր մը տղան:
Երկրորդը՝ Հայրոսի մէկ հատիկ աչքի լոյս՝ 12 տարու աղջիկ
Երրորդ՝ Իր շատ սիրած բարեկամ Ղազարոսը, ուր նաեւ կու լայ Ի՛նք Յիսուս:

Մահը կոտտացող անէծք մըն է որովհետեւ բնութեան բոլոր երեւոյթներու մէջ չկայ գոյացութիւն մը որ յաւերժութեան տենչը ունենայ այնպէ՛ս ինչպէս մարդ արարածը:

Լալն ու սգալը արգիլել ունայնութիւն է: Մահը վերլուծել և անոր մասին իմաստասիրելը դատարկաբանութիւն է: Մահը դէպք իրողութիւն է, անվերադարձ պատահար դիպուած մը: Խօսքով և վարկածական վերլուծութեամբ սգաւոր մը չի մխիթարուիր:

Միակ մխիթարութիւնը Գերբնական դէպք իրողութեամբ կարելի է հակազդել: Անշո՛ւշտ կարելի է սգաւորին վիշտը մեղմել, անոր հետ միասին լալով, ինչպէս Յիսուս լացաւ Ղազարոսի գերեզմանին:

Յիսուս կարեկցաւ սգաւորներուն, բաժնեկից եղաւ իրենց ցաւին ու վիշտին, սակայն անկէ անդի՛ն ալ երկարեց իր կարեկցութիւնն ու գերբնական զօրութիւնը:

Տիեզերք՝ մարդ արարածին պարգեւած է չքնաղ ծիածան, ճաճանգեղ մայրամուտ և յուսադրիչ այգալոյս:

Այս երեքը կախարդական հմայքներ են խանդավառելու մարդկային հոգին: Սակայն յաւերժի կարօտ յաւիտենական կեանքի տե՛նչը կը յագենայ մի միայն մեռելոց Յարութեան Արշալոյսով ու ծիածանազգեստ անպարտելի Յիսուս Քրիստոսով որ աւետեց մարդկութեան ըսելով.

«Ես իսկ եմ Յարութիւն և Կեանք. Ով որ կը հաւատայ Ինծի, թէպետ մեռնի ալ, պիտի ապրի»--Յիսուս:

Յիսուսի վերոյիշեալ խոստումին, ես բացարձակ հաւատացո՛ղն եմ:

Փետրուա 16, 1990
Թորոնթօ

ՓԱՐԻՍԵՑԻՆ ՄԷԿ ԿՈՂՄ ԿԵՑԱԾ ԻՆՔՆԻՐԵՆ Կ'ԱՂՕԹԷՐ

--Ղուկ. ԺԸ.11

Ի՞նչ է աղօթքը: Որո՞նք են անոնք, որ իրենք իրենց կը խօսին կամ կ'աղօթեն. միայն մտախտատորները: Աղօթքը փոխանակ ըլլալու ինքնապարծանք և ինքնագովութիւն, դառնալու է ինքնաքննութիւն, վերանորոգում և միասնականութիւն: Եկեղեցին, կամ հաւատացեալ մը, իրաւունք չունի իրեն պատեանին մէջ ամփոփուելու, անճնապէս և ազգովին, ու լճանալով ինքնիրեն աղօթելու: Լճացումի և ինքնագոհութեան մտայնութիւնն է որ աւերներ կը գործէ ու մեր հաւատքը չ'աճիր: Նոր Տարին և Մեծ Պահքը կ'արժեւորուին իբրեւ ինքնապատրաստութիւն նոր յանճնառութեանց: Աղօթքը առ Աստուած (ո՛չ ինքզինքին) ինքնասրբագրութեան լաւագոյն առիթն է:

Փարիսեցիին ինքնիրե՛ն աղօթելը և «Աստուած իմ» և «Գոհութիւն քեզի» ըսելով, փոխանակ ապացուցելու զղջում և ինքնասրբագրութիւն, կը փաստէ անոր ինքզինք աստուածացնե՛լը և Աստուծոյ գոյութիւնը ուրանալ ու դառնալ աստուածամերժ: Այս դէպք իրողութեան մէջ կը տեսնուի, մարդկութեան որքա՜ն շփոթած, խռոված և այլասերած ըլլալը:

Մարդ պէտք է ապրի և ծառայէ ո՛չ միայն ինքզինքին համար, այլ իր ազգին և համայն մարդկութեան համար: Եսականութիւնը և ինքնաբաւականութիւնը չարիք են մարդկութեան: Յիսուս «Մարմին եղա՛ւ», ապրեցա՛ւ և բարիք գործեց: Գիրք մը չտուաւ մարդկութեան, Ան՝ Ինքզի՛նք տուաւ:

Ան ինքզինք ամբողջովին բաշխեց, ընծայեց անվերապահօրէն, առանց պայմանի, անսակարկ ու անխարդախ: Ամենաազնիւը, ամենա գեղեցիկը, ամենահզօրը և յաւերժականը, ինքնազոհողութեան արարքն է:

Գողգոթայի բարձունքը, փոխաբերական իմաստով՝ որպէս ինքնազոհողութեան և բարոյական տառապանքի խորհրդանիշն է:

մարդու ինքնակատարելագործման ուղին կ'անցնի սիրոյ մաքրազըտման ճուրայով: Արդարեւ, կարելի է փարատել մէգը, վանել խաւարը և հեռացնել չարը աղօթելո՛վ Աստուծոյ ու ծնրադի՛ր ողորմութիւն հայցելով: Աղօթաբաւերու պարզ, բայց հետզհետէ խորազննին կրկնութիւնը կը ծառայէ կ'առաջնորդէ հոգին բարձրագոյն ներապրումներու, ներանձնական ինքնամփոփութեան, և խորհրդազգած կեանքի:

Առ Աստուած հաւատալու մէջ, իրաւունքի և պահանջի խնդիր չի կրնար ըլլալ, այլ միայն բարոյական պարտաւորութեան և ծառայութեան խնդիր:

1. Այս ինքնանուիրումին մէջ էր բովանդակ Հուրը Նոր Կտակարանի Լերան Քարոզին»:

2. Ո՛չ թէ պահանջ՝ այլ զոհողութիւն, ոչ թէ առնել՝ այլ տալ, ոչ թէ իրաւունք՝ այլ բարոյական գոհացում պարտքը կատարելու մէջ:

Կեանքը ինքնանպատակ, ինքնավախճան իրողութիւն մը չէ՛:

Անհունութեան մէջ խարխաբող աննպատակ երթ մը չէ: Աստուծո՛յ

աղօթող հոգին երբ դէմ յանդիման կու գայ իր «Ես»ին հետ, կը տեսնէ իր Արարիչ Աստուածը: Մեր ինքնաճանաչողութիւնը պարտ ենք ընել Աստուծոյ առջեւ: Խիղճը Աստուծոյ ներկայութիւնն է մեր հոգիներուն մէջ, եթէ ընդունած ենք Զինք մեր ազատ կամքով: Ինքնաճանաչողութիւնը միակ երաշխիքն է հզօրութեան ու բաջութեան: Յիսուսի պատմած առակին մէջ, Փարիսեցին չունեցաւ բաջութիւնն ու հզօրութիւնը դէմ դիմաց գալու իր "ես"ին հետ, ու շարունակեց խօսիլ ինքնիրեն:

Ապաշխարութիւնը, մարդ էակի մը "ինքզինքին գալն" է:

1. Հոգեկան և մտային՝ ամբողջական էութեան շրջադարձ մըն է դէպի բարին, ուղիղը և Սուրբը:

2. Ոչ թէ կերպարանափոխութիւն, այլ ներքնագոյն էութեան փոխարկումը: Որոշումներ կան, որոնք ի յայտ կը բերեն մարդուս մէջ իր ներքին ուժերը և կը փոխեն ենթակային ընդհանուր ուղղութիւնը:

Այսպիսի փոփոխութիւն մըն է որ կը կոչուի ապաշխարութիւն կամ "ինքզինքին գալ":

Մինչ անդին, մաքսաւորը, իր "ես"ին հետ դէմ առ դէմ գալո՛ւն պատճառով եկած էր տաճար աղօթելու Աստուծոյ, ո՛չ թէ ինքնիրեն և ո՛չ ալ ինքնագովութեան համար: Մաքսաւորը նախ եկաւ ինքզինքին, յետոյ գնաց տաճար, Աստուծմէ ներում խնդրելու համար:

Աստուծոյ դուռը միշտ բաց է բոլոր անոնց, որոնք եկած են ինքզինքնուն, որովհետեւ տեսած են իրենց "ես"ը ու զղջացած:

Աստուած սիրո՛վ կ՚ընդունի այսպիսի՛ ապաշխարողները Ան կրնայ երկրորդ ծնունդ տալ ու դարձնել զանոնք Իր որդիները, որոնք այնուհետեւ պիտի կարենան յայտնել իրենց Երկնաւոր Հօր կերպարն ու նմանութիւնը:

«Եթէ մէկը Քրիստոսի մէջ է, անիկա նոր ստեղծուած մըն է. Հինները անցան և ահա ամէն բան նոր եղաւ»--Բ. Կորն. Ե.17:

«Վերստին կը ծնինք այն ատեն միայն, երբ խորապէս կը զգանք անակնկալ՝ բայց լուրջ բանի մը գոյութիւնը կեանքի մէջ»:

«Յիսուսը մեր մէջ բնակեցնելով մաքրած կ՚ըլլանք հոգեկան մեր ապականութիւններն ու ախտերը: Յիսուս մեր մէջ բնակեցնելով բանդած կ՚ըլլանք ամբարտաւանութեան ու անմարդկայնութեան դղեակները մեր մէջէն: Յիսուս մեր մէջ բնակեցնելով գտած կ՚ըլլանք կատարելութեան ճամբան: Եւ այդ ժամանակ իրապէս կ՚ունենանք մաքուր սիրտ մաքուր խիղճ ազնիւ հոգի»:

--Խորէն Վրդ. Տողրամաճեան:

Պօղոս առաքեալ կը գրէ եկեղեցիներուն ու կ՚ըսէ. «Մեր մէջ եղող հին մարդը Անոր (Յիսուսի) հետ խաչակից եղաւ՝ որպէսզի մեղանչական մարդը մեռնի»--Հռոմ Զ.6-14:

1. Պօղոս, «Հին մարդը» ըսելով կ՚ակնարկէ մեղքով տիրապետուած

կենցաղին որ մարդ ունէր Աստուծոյ միանալէ առաջ:

2. Երբ անձ մը Քրիստոսի կը միանայ (կ՛ապաշխարէ), իր հին ինքնութիւնը, հին նկարագիրը իրեն յատուկ բոլոր հետաքրքրութիւններով կը դադրեցնէ, տեղ տալով՝ նոր նկարագրի մը:

Դժբախտաբար կարգ մը հոգեւոր հաւատացեալներ "անուն" և "բառ" կը փնտռեն դիմացինը Քրիստոնեայ ճանչնալու համար: Այսպիսիներու համար «ես վերստին ծնած Քրիստոնեայ եմ» բառերը ենթական Քրիստոնեայ կը դարձնէի նախապաշարումը ունին:

Մարմնի բոլոր բջիջները եօթը տարին մէյ մը կը վերածնին մինչեւ 49 տարի: Այնուհետեւ մարդ կը շարունակէ ապրիլ իր եօթներորդ բջիջով մինչեւ մահ: Եթէ մարմնական բջիջները վերածնունդի կարիք ունին, միթէ հոգեկան բջիջները "վերստին ծնունդ"ի կարիքը չունի՞ն:

Ապաշխարութիւնը տեւական անդրադառնալ է դէպի Աստուած, ոչ միայն խոստովանութեան համար, այլ արթուն և զգաստ ըլլալու համար:

Քարոզչութիւնը աւելի ուսուցում է քան թէ խանդավառութիւն:

Ոմանց համար ապաշխարութիւն և Վերստին ծնունդ մէկ անգամ միայն ըլլալիք անդրադարձ մըն է:

Տեսնե՛նք թէ ի՞նչ կ՛ըսէ Եսայի մարգարէն.

«Բայց Տիրոջը ապաւինողներուն ոյժը պիտի նորոգուի. Եւ անոնք արծիւներու պէս թեւերով (նորափետուր պիտի զարդարուին) վեր պիտի ելլեն, Պիտի վազեն ու չթուլնան, Պիտի քալեն ու չյոգնին»:--Եսայ. Խ.31:

Ծնունդ մը իր ապրելակերպո՛վ կը զանազանուի, ո՛չ խօսքով:

«Քրիստոս Ի՛ Մէջ Մեր Յայտնեցաւ», Ա՛յս է "վերստին ծնունդ" կոչուածը:

«Աստուած բազմեցաւ» մեր սրտերէն ներս:

«Խաղաղութեան Ջայն հնչեցաւ», ունի՞նք Աստուծոյ խաղաղութիւնը՝ վստահութիւնը, ոչ միայն գաղափարը, այլ փորձառութիւնը:

«Եկեղեցին մի անձն եղեւ», իրարմէ բաժանեա՞լ հաւատացեալներ ենք, թէ՞ միացեալ:

«Թշնամութիւնն վերացաւ»,

«Սէրն ընդհանուրս սփռեցաւ»:

Այս սէրը ունեցողները «Աստուծմէ ծնած» կ՛ըլլան:

«Արդ պաշտօնեայք» վերոյիշեալները կատարելէն յետոյ կրնան ծառայել Աստուծոյ:

«Միասնական Աստուածութեան»: «զԽորհուրդ իջեալ»:

Ա՛յսօր, որքա՞ն և քանի՞ Հայ կը կ՛արդայ Աւետարանը
և Քրիստոս "Ի մէջ" մեզ յայտնուած է կը վկայէ:

Մարտ 27, 2002
Թորոնթօ
Հայ-Քրիստոնեայ